

Emek ve Özgürlük İttifakı

Geçtiğimiz günlerde Emek ve Özgürlük İttifakı adı altında yeni bir ittifak kurulacağı açıklandı. HDP, TİP, EMEP, TÖP ve bir dizi yasal siyasi partinin oluşturacaklarını açıkladıkları bu ittifak, biçimde seçim ittifakı olarak adlandırılrsa dahi özünde daha derin bir anlam taşıyor. Veya bizce taşıması gerekiyor.

Emek Özgürlük İttifakı, devrimci demokratlardan, sosyalistlere ve komünistlere kadar temsili olarak önemli bir niteliği ifade edecek. İttifak sadece HDP ile söz konusu partilerin ittifakı değildir. Aynı zamanda doğal olarak HDP/HDK bileşeni olan siyasi parti ve çevreleri de kapsayan bir niteliğe sahiptir. Dolayısıyla bu ittifak devrimci demokrat ve sosyalist örgütlenmeler arasında önemli sayıda ve birçok örgütü kapsamaktadır.

İttifakın amaçları ve programı önümüzdeki haftalarda açıklandığında daha fazla bilgi sahibi olabileceğiz. İttifakın katılımcılarını dikkate aldığımızda emek, barış, demokrasi, özgürlük alanında belirleyici örgütleri kapsadığını görmekteyiz. Böyle bir bileşime ihtiyaç vardı ve sonunda gerçekleşti.

Türkiye işçi sınıfının devrimci güçleri ile Kürt özgürlük hareketinin ittifakını yeni, daha geniş ve ileri bir aşamaya yükselten böyle bir girişime yönelik her türlü ideolojik, politik ve örgütsel saldırı beklenmelidir. Komünistlerin duruşu ve çalışması ise bu ittifakın sağlıklı gelişmesini ve daha da genişlemesini sağlamak olacaktır.

Türkiye Komünist Partisi Merkez Komitesi'nin
15 Temmuz 2022 Tarihli Açıklaması:

Rojava Devrimi'ni 10. Yılında Selamlıyoruz

2010 yılında Tunus'ta başlayan "Arap Baharı" 2011 yılında Suriye'ye sıçradı. "Arap Baharı" nasıl bir niteliğe sahiptir, ABD emperyalizminin rolü nedir içerikli tartışmalar haklı soruları içermektedir. Bu tartışmaları ayrı ele almak kaydıyla Suriye'de tetiklenen iç savaş sürecinde Kuzey ve Doğu Suriye'de yaşayan nüfusun Kürt Özgürlük Hareketi öncülüğünde attığı adım önemli sonuçlar ortaya koymuştur.

ABD emperyalizminin bizzat kurup örgütlediği cihatçı terör örgütlerine karşı en sert çatışmalara giren ve onları yenilgiye uğratan Kürt özgürlük güçleri olmuştur. Suriye'ni Kuzey ve Doğusunda oluşturulan özerk yönetim Suriye merkezi yönetimine karşı değil, "Demokratik Suriye, Özerk Rojava" belgisi altında, kendilerine verilmeyen hakları söküp alarak oluşturulmuştur. Bu oluşum aynı zamanda kendi derdine düşen merkezi Suriye yönetiminin uzanamayacağı duruma geldiği Türkiye sınırında konumlanarak Türkiye'nin Suriye'ye yönelik işgal hareketine karşı bir set çekmiştir.

Rojava Özerk Yönetimi, Kürtler ile birlikte, Arap, Türkmen, Ermeni, Süryani, Çerkes ve diğer ulusal azınlıkların birlikte yönetim temelinde eşit haklarda yaşamalarını güvence altına almıştır. Özerk yönetimin siyasi yapılanması bu temelde gerçekleştirilmiştir.

Rojava Devrimi sosyalist bir devrim değildir ancak tam anlamıyla bir demokratik halk devrimidir. Kapsadığı alanın ve nüfusun niceliği değil niteliği önemlidir. Suriye ve bölge açısından niteliksel açıdan önemli bir adım olmakla birlikte, Kürt özgürlük mücadelesi açısından da belirleyici önemde bir kazanım ifade etmektedir.

Tüm saldırı ve baskılara karşın Rojava'da bugün demokratik ve komünal bir düzen kurulmuştur. Bu gelişme

en fazla TC devletini rahatsız etmektedir. Onun için de Rojava demokratik ve komünal yönetimini yok etmek istemektedir. Farklı adlar altında düzenledikleri operasyonlarla Afrin örneğinde pratikleştirdiği gibi farklı il ve kantonları işgal etmektedir. İşgal ettikleri alanlarda TC devletine bağlı valiler atamakta, TSK unsurlarını, sağlık ve eğitim kurumlarını yerleştirmekte, Türkiye'nin bir ili ve ilçesi gibi yönetmeye çalışmaktadırlar.

Türkiye Komünist Partisi Rojava halkları ve demokratik-komünal yönetimi ile tam bir dayanışma içindedir. TC devletinin işgaline son verilmelidir. Demokratik Suriye Güçleri ile merkezi Suriye yönetimi görüşmeler temelinde Rojava Özerk Cumhuriyeti'nin varlığı gerek Suriye, gerekse de uluslararası hukuk açısından resmileşmeli ve TC devletinin işgaline karşı Demokratik Suriye'nin savunulması için ortak mücadele geliştirilmelidir.

**Türkiye Komünist Partisi
Merkez Komitesi**
15 Temmuz 2022

Komünistlerin Dindar Kitlelere Yaklaşımı Sorunu Üzerine

○ İsmail Hakkı YORULMAZ

Program taslağımızın yeniden ele alındığı bu dönemde dindar kitlelere yaklaşım konusunda birkaç söz söylenmesi gerektiğine inanıyoruz. Konu programatik olarak ele alınmanın ötesinde örgütsel çalışmalarımız ile ilgili önem arz ediyor. Var olan program taslağımızda dindar kesimlere yaklaşım konusunda programatik yaklaşım belirlenmiş durumda. Konuyla ilgili devrimci süreci ilgilendiren yan olduğu kadar, sosyalizm programımızda da gerekli ihtimam sergilenmiştir. Ancak bu konuda programatik yaklaşım sergilemek yetmiyor. Bu olguyu politika katında ele almak ve günlük politik faaliyetlerimizde örgütsel çalışmalarımızda uyumlu olarak değerlendirmek gerekmektedir. Kısacası program ile pratik faaliyetlerimiz arasındaki uyumu sağlamak durumundayız.

Program taslağımızın “V. Türkiye Komünist Partisi’nin Amacı; Sosyalizm” bölümünde sadece Müslümanlar ve İslam ile ilgili değil, Anadolu ve Trakya coğrafyasında yaşayan tüm dini topluluklar ile ilgili çözümler ortaya konmaktadır. Bizim asıl değinmek istediğimiz konu ise, ülke nüfusunun çok büyük bir çoğunluğunu oluşturan Müslümanlar ve onların da metropol kökenlilerinin ötesinde kırsal alanlarda yaşayan, oralardan göç eden, Müslümanların içinde ezici çoğunluğu yaratan kesimi ile ilgilidir.

Nüfus içinde oranı oldukça yüksek olan Anadolu Müslümanları TC’nin kuruluşundan itibaren iktidar olan, sermayenin temsilcisi burjuva partilerinin peşinden sürüklenegelmişlerdir. Bu partilerin farklı temsilcileri arasında da sürekli geçişler yaşamışlardır. Örneğin CHP’yi destekleyen kitle, 1950’lerde Demokrat Parti’nin kurulması ile ayrılmış,

önemli bir kesimi DP’yi destekler duruma gelmiştir. DP’nin kapatılması ve 27 Mayıs devirmesinden sonra ise ana olarak Adalet Partisi, Anavatan Partisi, DYP ve günümüzde de AKP’yi destekler duruma gelmişlerdir. CGP ve 70’li yılların DP’si gibi AP’den ayrılan partiler de bir kısım destekçi kazanmışlardır. Milli Nizam Partisi ve onun yasaklanması sonrası kurulan Milli Selamet Partisi ise günümüze Fazilet ve Refah Partilerinden sonra Saadet Partisi adıyla ulaşmıştır. O çevreden kopan kendilerini “yenilikçi” olarak niteleyen Erdoğan, Gül, Arınç gibi siyasetçiler ise AKP’yi oluşturmuş ve AKP’yi ANAP tarzı bir parti niteliğinde sürdürmeyi hedeflemişlerdir. Neki, bu süreç günümüzde o partiden ayrılan DEVA ve Gelecek Partisi gibi partiler ile de sürmektedir. Saadet Partisi’nden ayrılan Yeniden Refah Partisi de aynı tabana seslenmeyi hedefliyor. Bu tabloya bakıldığında oldukça karmaşık gibi gözüküyor ama aslında değil. Son tahlilde TC’nin kuruluşunda devlet partisi rolünü üstlenen CHP ile oradan kopan ve Anadolu Müslümanları arasında örgütlenmeye başlayan DP’nin devamı partiler söz konusu. Bir de DP çizgisinden dönem dönem ayrılıp iki blokun da tabanına seslenmeyi hedeflemiş partiler olmuş. Bu ayrım bugüne kadar sürüyor. Ağırlıklı milliyetçi söylemler üzerinden örgütlenen MHP konusunda bu çerçevede söylenecek çok söz yok. Bu partilerin tümü burjuva partileri. Tüm ABD tarafından besleniyor ve yönlendiriliyor. Kimileri ABD’ye ilaveten İngiltere ve Almanya ile bazı özel bağlara sahip.

Hal böyleyken ve aralarında bazı farklar olduğu düşünülürken tüm bu partiler özellikle “sağ” olarak nitelenen partiler Müslüman kitleler arasında örgütlenip gelişiyorlar. Seslendikleri Müslüman kitleler ise ağır-

lıkla, işçi, emekçi, köylü ve yoksul. İşgücünü satarak geçinmeye ve yaşamlarını sürdürmeye çalışan kitleler. Özünde işçi sınıfının bileşenleri ve bağlaşıkları. Ve tam da bu kitleler ülkede kapitalist bir düzenin sürdürülmesinin koltuk destekleri oluyorlar. Halbuki kendi sınıfsal çıkarları bunun tam aksi istikamette.

Bizlerin üzerinde düşünmemiz ve harekete geçmemiz gereken konu bu olgunun nasıl tersine çevrileceği konusudur. Şu bir gerçek. Biz kitlelere sınıfsal konular ile yaklaşırken, burjuvazi ve egemen güçler bu kitlelere din ve milliyet silahını kullanarak yaklaşıyor. Kendi sınıfsal konularına hiç girmeden bu kitleleri dini ve milli hassasiyetlerini istismar ederek desteklerini alıyorlar. Dini ve milli hassasiyetler ise devletin bilinçli olarak sunduğu eğitim ve kültür politikaları ile beşikten itibaren bu kitlelere enjekte ediliyor. Kuşkusuz ki bizim bugüne kadar uygulayageldiğimiz ve doğru olan işçi, emekçi, köylü ve yoksul kitlelere sınıf bilincini aşılayacak yoldur. Ama nasıl? Sadece ekonomik istemler temelinde yürütülen mücadeleler ihtiyaca, yani bu olgunun gelişmesine yeteri kadar yanıt vermiyor. Bu kitleler ekonomik mücadeleler içinde bizlere kulak veriyor, kendi hakları ve çıkarlarına uyumlu olduğu için kimi mücadele süreçleri içinde yer alıyorlar, ancak konu ülke politikasını belirlemeye geldiğinde tekrar, tabiri caizse “yuvalarına dönerek” asıl sınıf düşmanları olan burjuva partilerini destekliyorlar. Din ve milliyetçilik hamaseti onlar üzerinde etkili oluyor. Bu durumu nasıl değiştireceğiz. Soru bu. Değilse amacımız din tartışması yapmak değil.

Komünistler materyalist olduklarından din konusuna bakışları bellidir. Felsefi olarak diyalektik ve tarihsel materyalizm yaşam ve mü-

cadele çizgilerini belirler. Dini inancı olup da komünist olma konusunda çok gereksiz ve adıyla anmak gerekirse saçma tartışmalar yürütülmektedir. Kuşkusuz ki dini inancı olan ve komünist olan bireyler bir değişim süreci geçirirler. Felsefi açıdan materyalizmi benimserler ve dünyaya bakış açıları, yorumlamaları değişir. Bunun saflarımızda yüzlerce örneği olmuştur. Biz bundan bahsetmiyoruz. Bizim sözünü ettiğimiz dindar kitlelerin komünistlerin program ve politikalarını desteklemesini sağlama meselesidir. Bu ikisi apayrı konulardır ve karıştırılmaması gerekmektedir.

Sovyetler Birliği'nde milyonlarca Müslüman SBKP'nin politikalarını desteklemişlerdir. Sosyalist bir düzeni savunmuşlardır. Nasıl ki Hristiyanlar ve diğer dini inanışlara mensup insanlar açısından da konu böyle ise. Konumuz Müslümanlar olduğundan biz onunla sınırlı kalalım. Ancak SBKP'nin politikalarını desteklemek ayrı, SBKP üyesi hatta onun da ötesinde kadro olmak ayrı bir şeydi. Üye olma konusunda da bir kısıtlama olmaz ama kadro olacak bir insan için Marksist-Leninist eğitim belirleyici olacağından ve bunun da temeli Marksist felsefe olduğundan, dini inancın aşılması sorunu gündeme gelmekteydi ve bu konu bugün de böyledir.

Bu noktada önemli bir konunun altını çizmek gerekmektedir. Müslüman kitleler ile ekonomik ve politik bir birliktelik sağlamak her zaman için mümkünken, felsefi alanda bu birlikteliği sağlamak ilk aşamada mümkün değildir. Bu bir süreç meselesidir. Ve bu sürecin sonunda yine de sağlanamayabilir. Dolayısıyla birincil amaç felsefi alanda birlikteliği sağlamak değil, ekonomik ve politik alanda tam olarak birlikteliği sağlamaktır. Bunun anlamı da Müslüman kitlelerin din ve milliyetçiliğin etkisinden kurtarılacak kendi öz sınıfsal amaçları uğrunda mücadeleye katılmalarını sağlamaktır. Demek ki asıl konu egemen sınıfların ideolojik etkisini kırmaktır. Şimdi haklı olarak "evet ama egemen sınıflar kendilerine olan

desteği sağlamak için din faktörünü kullanıyorlar" denecektir. İlk bakışta bu böyledir. Ancak sınıf mücadelesi içinde, günlük çalışmalarda Müslüman kitleler ile iç içe, omuz omuza yürütülen süreçlerde bu kitleler burjuvazinin propagandalarının yalan ve bilinçli yanlış yönlendirmeler içerdiğini, yaşamlarının gerçeğinin farklı olduğunu anlamaktadırlar. Yaşadığımızız

gandasını yaparlar. Bu aslında siyasi olan propagandayı da dini motiflerle birleştirerek gerçekleştirirler. Cuma hutbesinde içeriğin ne olduğu merkezi olarak Ankara'dan iletilir ve 81 ilin en ücra köy ve mahallelerine kadar tüm ülkede aynı gün ve aynı saatte, aynı içerikte hutbe okunur. Cuma hutbeleri eski yıllarda kitle iletişim araçlarının bugünkü kadar

Mustafa Suphi, 1920 yılında Taşkent'te, Beynelmilel Şark Tebliğat Şurası çalışmaları sırasında birlikte çalıştığı Kazan Müslüman Sosyalist Komitesi Başkan Yardımcısı Emine Muhiddinova ile birlikte.

pratikler bunu doğrulamaktadır ve sonuç alıcı olmaktadır.

Bütün mesele Müslüman kitlelere yaklaşımda ve onlarla birlikte mücadele ederken yanlış yaklaşımların önünü kesmektir. Onlarla ilk günlerden din tartışmasına girmek yapılacak en vahim hatadır. Onları oldukları gibi kabul etmek, inançlarına saygılı davranmak ve ekonomik politik mücadeleler içinde kendi deneyleriyle yaşamın gerçeklerini görmelerine yardımcı olmalıyız. Önemli olan onları burjuva propagandasının etkisinden kurtarmak ve sınıf savaşımına daha bilinçli katılmalarını sağlamaktır. Bir örnek vermek gerekirse. İnanan Müslümanların Cuma namazlarını idrak etmeleri bilindiği üzere kendileri açısından önemli bir konudur. Cuma hutbesinde imamlar devletin propa-

yaygın olmadığı, haber alma ve haberleşme olanaklarının kısıtlı olduğu dönemlerde devletin yurttaşlarına iletmek istediği görüşlerin iletilmesinde kullanılmaya başlandı. Bir anlamda Cuma hutbeleri ile cemaat, yani halk yönlendirilip yönetiliyordu. Okuma yazma oranını çok düşük ve teknik olanakların çok sınırlı olduğu dönemlerde geliştirilen bu pratik bugün sürdürülmeye devam ediliyor. Çünkü inanan kitleler Cuma hutbelerine itibar ediyorlar. Orada kendilerine iletilenleri doğru kabul ediyorlar Cuma hutbelerinde duyduklarını çevrelerine de yayıyorlar. Bu noktada çelişkileri ve gerçekleri inanan kitlelere anlatmak zaman alacaktır ancak sonuç alıcı olmaktadır. Mahalle bas-kısı olarak adlandırılan toplum bas-

kısına rağmen bu tür konulara fazlasıyla değer verenler dahi zamanla gerçeği görebilmektedirler.

Aslında olay çok düz mantık bir seyir izlemektedir. Bir ülkeyi yöneten kendini Halife olarak, yani Hz. Muhammed'in vekili olarak görüyorsa, cami imamı da onun temsilcileri olarak algılanırsa, dini inancı olan insanların onların her dediğinin doğru olduğundan yola çıkacaklardır. Burada önemli olan inanan kitlelerin yaşamın gerçekleri ile yüzleşmelerini, gerçeklerin nereden kaynaklandığını görmelerini ve bilinçlenmelerini sağlamaktır. Bu olduğu zaman din propagandasının etkisi doğal olarak önce azalmakta, şüphe ile karşılaşmaya başlanmakta ve sonunda da etkisini yitirmektedir. Ancak bu süreç o kadar yazıldığı veya anlatıldığı kadar kolay bir süreç değildir. Çünkü yılların geleneksel alışkanlıklarına ve tüm toplumu derinden etkilemiş bir olgudan söz edilmektedir.

Konumuza dönecek olursak, önemli olan inanan kitlelere yaklaşımda göstereceğimiz hassasiyettir. Onlarla bizim için doğal ve doğru olanı tartışırken ilk aşamada dini inancı kötüleyerek değil, dini inanışın içerdiği hümanist, eşitlikçi ve dinin de yanlış gördüğü konularda paralellikleri ortaya koymak gerekmektedir. Bunun için de onların neye inandıklarını ve onlarla konuşabilmek için din hakkında da bilgi sahibi olmak durumundayız. Değilse toptan red anlamına ve inanan insanı karşımıza alarak yürüteceğimiz tartışmalar ve üreteceğimiz söylemler geri tepecek, onları haklı olarak kendimizden uzaklaştırmaya yol açacaktır. Önemli olan kendilerinin inandıkları dini değerlerin sınıf düşmanları olan egemen sınıflar tarafından propaganda amacıyla nasıl kullanıldığını görmelelidir. Bu durumun farkına ve bilincine varmalarıdır.

Hepimiz biliriz, Sala diye bir olgu vardır. Birisi vefat ettiğinde ve Cuma namazları öncesinde cami hoparlörlerinden okunur. Bakınız, Diyanet İşleri Başkanlığı, Din İşleri Yüksek Kurulu 12.07.2017 tarihinde “Sala-

nın anlamı ve dindeki yeri nedir?” başlığı altında konuyu nasıl açıklıyor. Diyanetin internet sitesinden bir alıntı yapalım: “Bazı özel günlerde ezandan önce veya kılınacak cenaze namazını haber vermek amacıyla camilerde; “es-salâtu ve’s-selâmu aleyke ya resûlallah, es-salâtu ve’s-selâmu aleyke ya habîballah, es-salâtu vesselâmu aleyke ya seyyide'l-evvelîne ve'l-âhirîn, ve selâmun ale'l-murselîn, ve'l-hamdu lillahi Rabbi'l-âlemîn” şeklinde okunan salâ (salavat) şu anlama gelmektedir: “Salât ve selâm (Allah'ın rahmet ve esenliği) sana olsun ey Allah'ın elçisi, sevgili kulu, geçmiş gelecek bütün insanların hayırlısı! Salât ve selam bütün peygamberlere olsun. Hamd (övgü ve şükür) de âlemlerin rabbi Allah'adır.

Salâ, Hz. Peygambere (s.a.s.) selam ve övgüdür. Kur'an-ı Kerim'de ve hadislerde Hz. Peygambere (s.a.s.) çeşitli durumlarda salât-ü selam getirilmesi tavsiye edilmiş (Ahzâb, 33/56; Tirmizî, Deavât, 66; Ebû Dâvûd, Vitr, 23) ise de ne asr-ı saâdetde ne de ilk dönemlerde câmilerde salâ okunmuştur. Bununla birlikte Kitap ve Sünnet'te Hz. Peygamber ve diğer peygamberlere salât getirilmesi örneklerine binaen örfümüzde değişik kalıplarda pek çok salâ metni var olagelmıştır.

Sonuç itibarıyla dinî açıdan özel önemi olan gün ve geceleri hatırlatmak, meydana gelen bir vefatı ve kılınacak cenaze namazını haber vermek amacıyla salâ okunması, kültürel bir değer olarak kabul edilebilir ve bu yönüyle de dinî açıdan herhangi bir sakınca taşımadığı söylenebilir.”

Yani aslında bir bilgilendirme ve hatırlatmadır. Çıkışı itibarıyla henüz Belediyeler oluşmamışken Cami minarelerinden müezzinlerin halkı bilgilendirmesidir. Fakat bakıyoruz 15 Temmuz düzmece darbesi sırasında günlerce camilerden Sala okutuluyor. Resmen siyasi propaganda yapılıyor. Ancak aynı Sala mesela ülkeyi orman yangınları sardığında insan ve diğer canlılar yanarak öldüğünde

okunmuyor. Bu da bir örnektir. Ve cami cemaatleri bu durumu sorgulamaz, normal kabul eder. Ancak biz bu durum konusunda süreç içinde bir farkındalık yaratabilir ve aslında devletin bu aracı kullanarak ne yaptığını anlatabiliriz.

Sonuç olarak özetlersek; egemen sınıflar halkın dini hassasiyetlerini kendi sınıfsal amaçları ve düzenlerini sürdürmek için bir araç olarak kullanıyorlar. Bunu bizler biliyoruz, ancak dini hassasiyetleri olan kitleler bunu farkında değiller. Biz ise onların aslında nesnel olarak bir çelişki içinde olduklarını kendilerine onları karşımıza almadan, kendi deneyleri ile öğrenmeleri ve bilinçlenmeleri yoluyla aktarma yolunu seçmeliyiz. Ezici çoğunluğu inanan ve Müslüman olan ve devletin dini propagandasının etkisinde olan bir halkı devrimci mücadele kazanmak, din propagandası aracını kullanarak kitleleri sınıfsal sorunlardan ve onların çözümünden uzak tutmaya çalışan egemen sınıflara karşı bu kitleyi bilinçlendirmek Türkiye gibi bir ülkede önem taşımaktadır. Komünistler sadece programatik yaklaşımlar ile değil, sınıf savaşımının günlük pratiği ve örgütlenme çalışmaları sırasında da bu olguyu dikkate almalıdırlar. Devrimci sürece karşı-devrimci bir duruşu engellemek ve ezilen, sömürülen nüfusun çoğunluğunu oluşturan dini hassasiyetleri olan kitleleri kazanmanın başka yolu yoktur. Değilse egemen sınıflar devrimci süreci engellemek için din silahını kullanarak karşı-devrimci bir kitle hatta ayaklanma yaratma konusunda başarılı olacaklardır. Maraş, Çorum ve Sivas Katliamları yakın tarihimizde incelenip deney çıkarılması gereken olaylar olarak değerlendirilmelidir. Unutulmamalıdır ki, Kemalist rejim Mustafa Suphi ve yoldaşlarını Trabzon'da katletmek için senaryolar üretirken halkı “bunlar vatan ve din düşmanı komünistler” propagandası ile galeyana getirmişler ve linç edilmelerini sağlamışlardır. Bu silahı sınıf düşmanlarının elinden alıp etkisiz kılmak komünistlerin görevidir.